

Science fiction som både överraskar och berör

Film: Project Hail Mary
Längd: 2 tim 37 min
Premiär: 20 mars 2026
Genre: Äventyr, komedi

Hotet i *Project Hail Mary* är större än i de flesta science fiction-filmer – det gäller själva solen. En exotisk, mikroorganisk livsform sprider sig över solens yta och får dess ljus att försvagas. Man förutspår att detta om 30 år kommer att leda till en global nedkyllning med katastrofala följder för mänskligheten. Samma fenomen har observerats på närliggande stjärnor, med ett enda undantag: *Tau Ceti*, en solliknande stjärna ungefär 11,5 ljusår från solen.

Detta är vad som utgör den grundläggande handlingen i filmen *Project Hail Mary*, som är baserad på Andy Weirs roman från 2021. På svenska har romanen fått titeln *Uppdrag Hail Mary: Ensam i rymden* (2022), och vi kan känna igen vissa element från Andy Weirs tidigare bok *The Martian* (2011), då även *Project Hail Mary* handlar om en ensam astronaut som försöker göra det bästa möjliga av en knivig situation.

Dr Ryland Grace vaknar upp på ett rymdskepp utan något minne av vem han är eller varför han är där. Gradvis börjar minnet återvända och han inser att han befinner sig på ett uppdrag långt från jorden och att mänsklighetens

framtid är beroende av hans framgångar.

Handlingens grundförutsättningar hade lätt kunnat göra det hela till en mörk, dystert och klaustrofobisk historia. Tack vare en kombination av vetenskapliga idéer, humor och ett oväntat känslomässigt djup blir berättelsen i stället både spännande och tankeväckande, samtidigt som den behåller en varm och ibland överraskande lekfull ton.

Trots att mycket av handlingen utspelar sig i isolering känns filmen aldrig tom eller stillastående, mycket tack vare huvudpersonens personlighet och den kreativa problemlösning som driver historien framåt.

En av filmens absolut största styrkor är utforskandet av fascinerande idéer om hur utomjordiskt liv skulle kunna ta sig uttryck, se ut och fungera. Snarare än att falla tillbaka på välbekanta science fiction-klichéer presenterar berättelsen en oväntad tolkning som bidrar till några av filmens mest fascinerande och charmiga ögonblick och som onekligen kittlar fantasin.

I likhet med romanen tar filmen sin tid att skildra problemlösning, kreativitet och uppfinningsrikedom, vilket understundom gör tempot långsammare, men fortfarande långt ifrån tråkigt, i synnerhet inte med tanke på de extrema kontraster som filmens många och snabba vändningar innebär. Överlag är tem-

pot något som vid första anblick hade kunnat vara jämnare, men varje växling fyller sin funktion och för historien framåt.

Sammanfattningsvis är *Project Hail Mary* en ovanligt intelligent och hjärtlig science fiction-film som visar att genren fortfarande kan överraska. För alla som gillar rymd, vetenskap och oväntad vänskap är det här en film som verkligen är värd att se.

KATJA LINDBLOM

Kometen kommer i ny originalskrud till 80-års jubileum

Bok: Kometjakten
Av: Tove Jansson
Utgiven av: Förlaget
Omfång: 150 sidor

År 1946 gavs *Kometjakten* ut för första gången. För att fira detta ger det finlands-svenska bokförlaget Förlaget nu ut en jubileumsutgåva, så som verket först publicerades för åttio år sedan. Tydligt har Tove Jansson sedan dess reviderat boken ett antal gånger. Detta visste inte jag när jag började läsa, vilket skapade en rejäl känsla av gaslightning (medveten vilseledning, red. anm.)

Men först en bakgrund. När jag var fem år gammal gick vi på bio med min förskola för att se *Kometen kommer*, en långfilmsföregångare till serien *I Mumindalen* som redan gick på TV. Ett redan muminfrälst barn blev rymdfrälst, tänk att det fanns så spännande saker som kometer därute! Att Hale-Bopp kom farandes något år senare var heller inte en direkt nackdel för att driva på intresset. Som uppvuxen i Göteborg får man ju vara glad om man ser

något alls när man spanar upp bland de regntyngda molnen, ständigt på vakt för att inte få ögonen uthackade av fiskmåsar.

Det nyvunna intresset ledde i varje fall till att jag läst *Kometen kommer* – titeln på den senaste och mest kända versionen från 1968 – ett otal gånger. Jag anser mig således vara lite av en expert på dess innehåll och blev därför mycket förvånad när flera scener och repliker i nyutgåvan inte alls stämde överens med vad jag var van vid. Mumindalen var helt plötsligt en exotisk plats med silkesapor i träden, placerad någonstans i vår riktiga värld där gräshoppsvärmar drar in från Egypten, folk använder Persil tvättmedel och tuggar Wrigleys tuggummi. Snusmumriken är inte bara en ensam vandrare, här har han rymt från fångelset och blir dessutom glad över att få sällskap.

Bortsett från allt detta är det sig likt. En komet hotar Mumindalen och extremt lite tillbringas på ett observatorium. Alla borde vara mer oroliga över den stundande katastrofen, men ägnar sig i stället åt att spela poker, dansa och sortera frimär-

ken. Mänskligt. Det är en bra bok.

Men 1968 års version är nog ändå snäppet vassare.

ANNA HÄRDIG

Dansk roman med rymden som kuliss

Bok: Rymd
Av: Dorthe Nors, översättning av Ninni Holmqvist
Utgiven av: Ordfront förlag
Omfång: 342 sidor

I *Rymd* får vi följa Gunn. Hon är professor i astrofysik vid ett danskt universitet, där hon specialiserar sig på gammablixtrar. Notiser om detektion av gammablixtrar från universums födelse plingar till på Gunns telefon, den som alltid är med i fickan. Men Gunn är sällan på plats på universitetet, istället är hon vid en stuga på den danska landsbygden. Parallellt som hon på håll söker efter gammablixtrar så söker hon också efter något där på landsbygden. Kontakt med människor? Svar på varför vi betar oss som vi gör? Det är ett mysterium, och det som jag som läsare frågar mig är: vem är egentligen Gunn, och vad gör hon där?

Genom Gunns vardagliga samtal med grannarna på landet, och nedklottrade tankar i anteckningsboken som, liksom telefonen, hänger med överallt, kommer jag sakta Gunn närmare. Bilden av någon som kanske inte helt passar in, inte helt förstår

de sociala normerna eller kanske egentligen inte orkar lägga tid på dem, målas upp. Det är en underfundig berättelse om människor, med rymden som ramverk, och kontrast mot det mänskliga. Ett tydligt exempel är stycket: "Gunn kunde visserligen fånga universums äldsta ljus och avläsa det som morse. Men ställd mot moderskapet var och förblev hon som kvinna att betrakta som en sketen hedning."

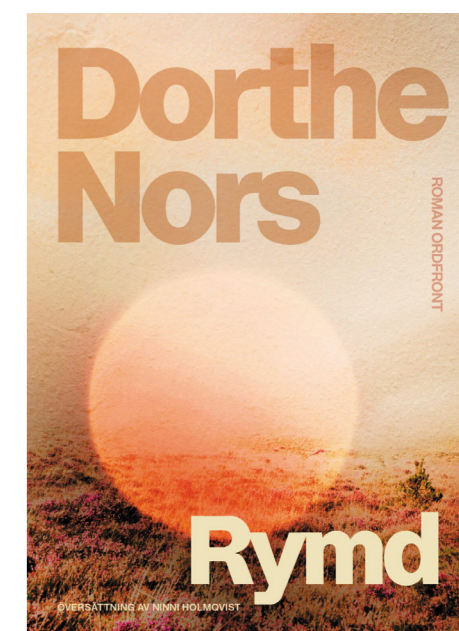
Som disputerad astronom är jag imponerad över de efterforskningar som Dorthe Nors måste ha gjort under arbetet med den här boken. Dels känner jag igen mig i flera av de funderingar som karaktären Gunn tänker på – sådana som jag också dryftat med tidigare kollegor. Tankarna om det stora där bortom, och det lilla här på jorden. Hur kan vi hänge oss till våra liv här, medan vi också hänger oss till utforskningen av rymden?

Samtidigt är det vetenskapliga språket en fröjd, där kunskap om big bang, svarta hål och stjärnorna vävs in i berättelsen med skarp precision.

Men – titeln till trots – är det egentligen inte rymden som boken handlar om. Och jag tycker att Dorthe Nors själv samman-

fattar boken i det här citatet: "Stjärnorna där uppe och bakom dem något annat, och inne i detta väldiga fanns det saker att finna. Bakom det du ser sker ju något annat."

REBECCA FORSBERG

ASTRONOMINS DAG OCH NATT

EN RYMDFESTIVAL I HELA LANDET

Den 18 - 19 september 2026 är det dags för Astronomins dag och natt, en rymdfestival med evenemang i hela Sverige. Under två dagar firar vi astronomi och rymdfart tillsammans.

Årets tema: För rymden i tiden

Läs mer och hitta evenemang på astronominsdag.se

18 - 19 september